

CHAQALOQLARNI VA KO'KRAK YOSHIDAGI BOLALARNI PARVARISHLASHNING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI

Ibragimov Umidbek Sabirovich

Samarqand davlat Tibbiyot universiteti

Pediatriya fakulteti talabasi

***Annotatsiya:** Parvarish davolanishning ajralmas tarkibiy qismi hisoblanadi, chunki u bemor ahvolini yengillashtirishga, sog'ayishiga ishonch uyg'onishiga imkon beradi. Shu bilan birga davolanish jarayonining muvaf-faqiyatli o'tishini ta'minlaydigan tadbirlar kompleksini o'z ichiga oladi. Parvarishni uy sharoitida bemorning qarindosh-urug'lari olib borsa, shifoxona sharoitida tibbiyot hamshirasi va kichik tibbiyot xodimi olib boradi. Reanimatsiya deganda, narkoz, operatsiya, tasodifiy shikastlanish, zaharlanish va boshqalar bilan bog'liq asoratlar natijasida yuz bergan klinik o'limda organizmni tiriltirishga qaratilgan tadbirlar kompleksi tushuniladi.*

***Kalit so'zlar:** gigiena, ultrabinafsha nurlar, sovunli cho'miltirish, krovat setkasi, neytral sovun, Gigiyenik vanna.*

Oxirgi o'n yillikda erta yoshdagi bolalar parvarishida o'zgarishlar yuz berdi. Ibtidoiy marli va bintlar o'rniga bolalar gigienik salfetkalari, tamponlar, elektron tarozilar, bolalar quloq termometrlari, aqlli o'yinchoqlar, bolalar tish cho'tkalari, issiganlik darajasini ko'rsatadigan idishlar, antivakum effektiga ega so'rg'ichlar, nazal aspiratorlar, bolalar tirnoq olgichlari, har xil gubkalar, bolalar kremlari va boshkalar. Lekin bolalar parvarishining asosiy printsiplari ilgarigidek qolgan. Kasal bo'lgan bolalarda kun tartibiga qat'iy rioya qilishni tashkillashtirish lozim. Erkin rejim, bola uyqudagi holatda, uyg'oq holatda kasalxonada ovqatlantirish imkoni mavjud. Bolaning hayotining birinchi yilida asosiy oziq moddalari va uyqu va

uygʻoqlik davrlari etarli miqdorda boʻlishi kerak. Koʻkrak yoshidagi bola organizimda hamma patologik jarayonlar tez va juda kuchli kechadi. SHuning uchun bola organizmidagi xamma oʻzgarishlarni hamshira vaqtida bilishi va shifokorni ogohlantirib borishi kerak, shifokor vaziyatga qarab kerakli yordam chorlarini koʻradi. Chaqaloqlar va koʻkrak yoshidagi bolalarda barcha patologik jarayonlar juda ogʻir kechadi. Shuning uchun xar qanday oʻzgarishlarni oʻz vaqtida aniqlash va vrachga bu xaqida xabar berishi lozim, vrach tezda yordam choralarini koʻrish kerak boʻladi. Koʻkrak yoshidagi bolalarning parvarishida tibbiyot hamshirasining roli juda ahamiyatli. Chaqaloqlarning parvarishida tozalikka axamiyat berish asosiy oʻrinni egallaydi. Koʻkrak yoshidagi bolalar parvarishi oʻrta tibbiyot hodimi, vrach-neonatolog yoki vrach-pediatr nazorati asosida amalga oshiriladi. Bolalar boʻlimida infeksiyon kasalliklar bilan kasallangan, yiringli yalligʻlanish jarayoni bor, juda holsiz, tana harorati yuqori xodimlarga ishlashga ruxsat berilmaydi. Teri va shilliq qavatlar parvarishidan maqsad - sogʻlom teri, atrof muhitdagi salbiy moddalar taʻsir qilmagan chaqaloqlar terisi mutloq toza holatda boʻladi, namlik darajasi past boʻladi. Kuchli taʻsir etuvchi moddalarga teriga tegib turgan plenklar va boshka buyumlarning yuzalari kiradi. Chaqaloqlar terisiga tegib turadigan hamma buyumlar hammasi toza va bir marta ishlatiladigan boʻlishi kerak. Bolalar palatasi yoki xonasi parvarish qilish uchun zarur vositalar va mebellar bilan jixozlanishlari kerak. Xona xarorati 22-23°C, palatani xar doim shamollatib turish kerak yoki konditsioner oʻrnatilgan boʻlishi kerak. Xavodagi mikroblar ultrabinafsha nurlar yordamida tozalanib turiladi. Bola xonaga moslashgandan keyin xona xarorati 19-22° C ga tushiriladi. Chaqaloqlarga va koʻkrak yoshidagi bolalarga qatʻiy gigiena qoidalariga rioya qilish kerak. Har yoʻrgakka oʻralganda bola terisiga eʻtibor beriladi. Parvarish bolaga yoqimsiz boʻlmasligi kerak. Ertalabki va kechki tozalashda chaqaloq yuzi issiq qaynatilgan suv bilan yuvilishi kerak, steril paxtali tampon bilan iliq qaynatilgan suvda koʻzlari yuviladi.

Chaqaloqlik davri tugagandan keyin bola ertalab va kechqurun yuvintirib boriladi, yuzi, boʻyni, quloq suprasi yaxshilab yuviladi, bolaning qoʻllari, iliq

qaynagan suv bilan yuviladi va keyin suvga ho'llangan paxta bilan burun yo'llari yuviladi. 1-2 oyligida bu muolaja kuniga 2 martadan kam o'tkazilmaydi. 4-5 oyda uy xaroratidagi suv bilan yuvintiriladi. Siydik chiqarish va defekatsiyadan keyin bola yuvintiriladi: kiz bolalar oldindan orqaga qarab, agar kuchli ifloslangan bo'lsa neytral sovun bilan yuviladi. Oqmaydigan suvda bolani tozalash muolajasi o'tkazilmaydi. Yuvilgandan keyin toza pelenka ustiga qo'yiladi va ustidan shimadigan pelenka qo'yiladi va bola terisi quritiladi. Teri burmalariga steril tampon bilan o'simlik moyi yoki vazelin surtib qo'yiladi. CHaqaloq oqib turgan suvda 36,5-37°C li suvda cho'miltiriladi, keyin nozik harakatlar bilan suv yutadigan pelenka yordamida quritiladi. Birinchi gigienik vanna kindik tushgandan keyin va kindik epitelizatsiyasidan keyin o'tkaziladi, lekin 2-4 kuni ham hech qandan qarshi ko'rsatma bo'lmaydi. Birinchi 6 oyda bola har kun cho'miltiriladi, ikkinchi yarim yilligida esa kunora cho'miltiriladi. Bola cho'miladigan vannachasi issiq suv bilan sovunlab, cho'tkalab yuviladi, keyin 0,5% xloramin eritmasi bilan ishlanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. B.S.TURSUNOV - XIRURGIK BEMORLAR PARVARISHI, TOSHKENT 1993
2. XOLMATOVA B.T., OXUNOV A.O., KARIMOV M.SH., TIBBIYOT KASBIGA KIRISH darslik, TOSHKENT 2019
3. WWW.LIBRARY.SAMMI.UZ
4. WWW.ZIYONET.UZ
5. WWW.GOOGLE.COM